

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

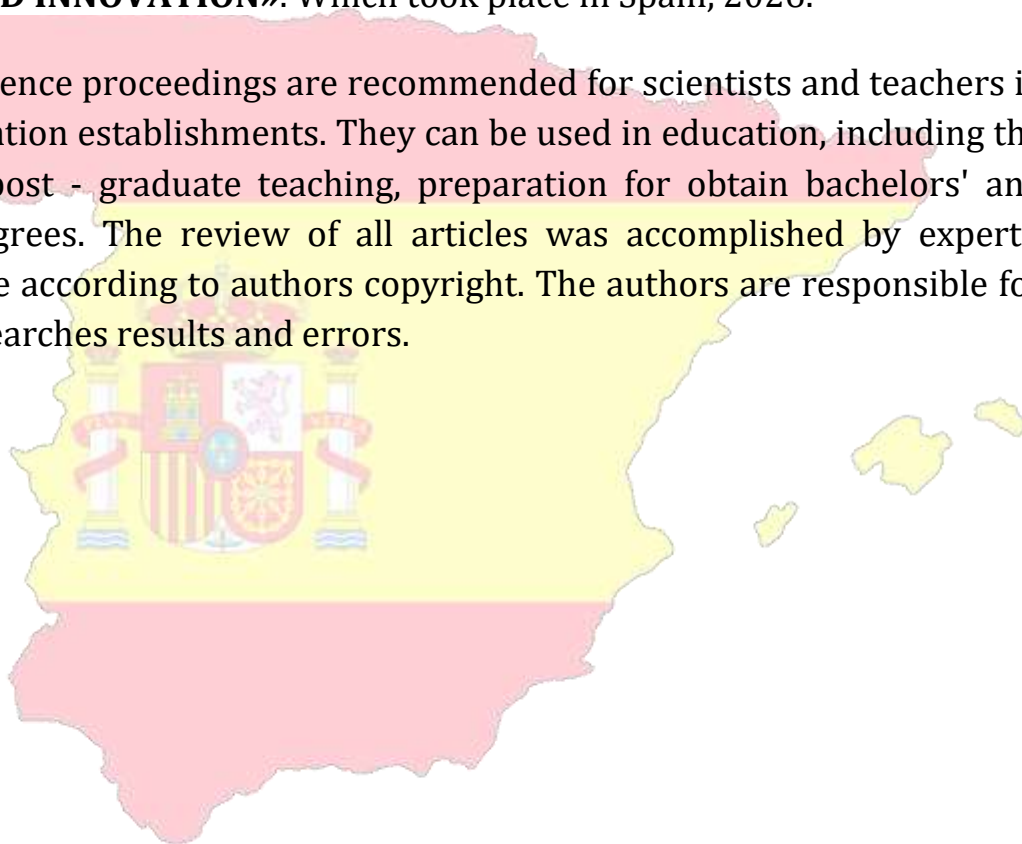

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MOERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 2.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MOERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

**Aholida xavf omillarini boshqarish yoki keyt - menejmentida patronaj
hamshiraning o'rne**

Nargiza Tursunova Xudayberdiyevna

Chortoq ABU ALI IBN SINO nomidagi Jamoat Salomatlik Texnikumi
Yetakchi o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada aholi o'rtasida uchraydigan surunkali noliqonuniy kasalliklarning xavf omillarini erta aniqlash va ularni boshqarishda patronaj hamshiralarining roli tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy tibbiyotning muhim yo'nalishi bo'lgan "keys-menejment" (case management) tizimida hamshiralik parvarishining samaradorligi va aholi salomatligini mustahkamlashdagi ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: patronaj hamshirasi, xavf omillari, keys-menejment, birlamchi tibbiy-sanitariya yordami, profilaktika, sog'lom turmush tarzi.

Abstract: This article examines the role of the patronage nurse in managing risk factors among the population and its importance in the case management system. The possibilities of disease prevention through home visits, health assessment, early identification of risk factors, and implementation of preventive measures are analyzed. The functions of the patronage nurse in primary health care, including patient monitoring, development of individual care plans, and promotion of a healthy lifestyle, are also discussed. The study results show that the activities of patronage nurses play a significant role in improving public health and preventing diseases.

Key words : patronage nurse, case management, risk factors, public health, prevention, primary health care, monitoring, healthy lifestyle, nursing care, risk management

KIRISH: Bugungi kunda dunyo miqyosida aholi salomatligini muhofaza qilishda kasallikni davolashdan ko'ra, uning oldini olish (profilaktika) ustuvor vazifaga aylandi. O'zbekiston Respublikasida sog'liqni saqlash tizimini isloh qilish jarayonida patronaj hamshiralarining faoliyati mutlaqo yangi bosqichga ko'tarildi. Endilikda hamshira nafaqat shifokor yordamchisi, balki aholi o'rtasida xavf omillarini aniqlovchi va "keys-menejer" (holat boshqaruvchisi) sifatida namoyon bo'lmoqda. Xalqaro tajribada (JSST tavsiyalari) hamshiralik ishi keys-menejmentining asosi hisoblanadi. Tadqiqotchi E. Holloway (2020) ta'kidlashicha, hamshira tomonidan boshqariladigan patronaj xizmati statsionar davolanishga bo'lgan ehtiyojni 30% gacha kamaytiradi. O'zbekistonlik olimlar (masalan, A.A. Xudayberganov) ham patronaj tizimini raqamlashtirish va xavf guruhlari bilan ishlashda hamshira mustaqilligini oshirish zarurligini qayd etishgan.

ASOSIY QISM: Bugungi kunda dunyo miqyosida aholi salomatligini muhofaza qilishda kasallikni davolashdan ko'ra, uning oldini olish (profilaktika) ustuvor vazifaga aylandi. O'zbekiston Respublikasida sog'liqni saqlash tizimini isloh qilish jarayonida patronaj hamshiralarining faoliyati mutlaqo yangi bosqichga ko'tarildi. Endilikda hamshira nafaqat shifokor yordamchisi, balki aholi o'rtasida

xavf omillarini aniqlovchi va "keys-menejer" (holat boshqaruvchisi) sifatida namoyon bo'lmoqda. Hozirgi vaqtda aholi salomatligini saqlash va mustahkamlash sog'liqni saqlash tizimining ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Surunkali kasalliklar, yuqumli kasalliklar, noto'g'ri turmush tarzi, ekologik omillar va ijtimoiy sharoitlar aholi salomatligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu xavf omillarini o'z vaqtida aniqlash va boshqarish kasalliklarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Keyt-menejment (case management) — bu bemorlarning sog'lig'ini saqlash, kasalliklarning oldini olish va ularni samarali davolashni ta'minlashga qaratilgan tizimli yondashuvdir. Ushbu jarayonda patronaj hamshira asosiy rol o'ynaydi, chunki u aholi bilan bevosita ishlaydi va xavf omillarini aniqlash imkoniyatiga ega.

Patronaj hamshiraning vazifalari :

Patronaj hamshira birlamchi tibbiy yordam tizimining muhim bo'g'ini hisoblanadi.

Uning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

aholining salomatlik holatini o'rganish;

xavf guruhiga kiruvchi shaxslarni aniqlash;

uy sharoitida bemorlarni kuzatish;

profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish;

sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish;

homilador ayollar, bolalar va keksa yoshdagi shaxslarni monitoring qilish.

Patronaj hamshira oilalarga tashrif buyurib, ularning yashash sharoiti, ovqatlanish tartibi, gigiyena holati va boshqa omillarni baholaydi.

Xavf omillarini aniqlash va boshqarish

Xavf omillari — bu kasallik rivojlanishiga olib keluvchi omillardir. Ular quyidagi guruhlarga bo'linadi:

Biologik omillar (yosh, irsiyat)

Ijtimoiy omillar (turmush sharoiti, daromad)

Ekologik omillar (atrof-muhit)

Turmush tarzi omillari (noto'g'ri ovqatlanish, kam harakatlilik, zararli odatlar)

Patronaj hamshira ushbu omillarni aniqlab, ularni kamaytirish bo'yicha quyidagi ishlarni amalga oshiradi:

profilaktik suhbatlar o'tkazadi;

sog'lom turmush tarzini targ'ib qiladi;

bemorlarni tibbiy ko'rikka yo'naltiradi;

xavf darajasini baholaydi;

individual kuzatuv rejasini tuzadi.

Keyt-menejment tizimida patronaj hamshiraning o'rni

Keyt-menejment tizimi bemorlarni kompleks kuzatish va boshqarishga qaratilgan.

Patronaj hamshira ushbu tizimda quyidagi vazifalarni bajaradi:

bemor haqida ma'lumot to'plash;

sog'liq holatini baholash;

xavf darajasini aniqlash;

individual parvarish rejasini ishlab chiqish;

bemorni muntazam kuzatish;
davolash samaradorligini nazorat qilish. Bu jarayon kasalliklarning asoratlarini kamaytirishga va bemorning hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi. Patronaj hamshiraning profilaktik faoliyati. Profilaktika patronaj hamshiraning eng muhim vazifalaridan biridir. Profilaktika quyidagi turlarga bo‘linadi:

Birlamchi profilaktika

Kasalliklarning oldini olishga qaratilgan.

Masalan:emlash; sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish; gigiyena qoidalarini tushuntirish. Ikkilamchi profilaktika. Kasalliklarni erta aniqlash va davolashga qaratilgan. Uchlamchi profilaktika. Kasallik asoratlarini oldini olishga qaratilgan.

Patronaj hamshira faoliyatining samaradorligi .Patronaj hamshira faoliyati quyidagi natijalarga olib keladi: kasalliklarning kamayishi; asoratlarning oldini olish; aholi salomatligining yaxshilanishi; tibbiy xizmat samaradorligining oshishi; bemorlarning hayot sifatining yaxshilanishi. Patronaj hamshira sog‘liqni saqlash tizimida muhim o‘rin egallaydi va aholi salomatligini mustahkamlashda katta ahamiyatga ega.

XULOSA: Xulosa qilib aytganda, patronaj hamshira aholi salomatligini saqlash va xavf omillarini boshqarishda muhim rol o‘ynaydi. U aholi bilan bevosita ishlaydi, xavf omillarini erta aniqlaydi va profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshiradi. Keyt-menejment tizimida patronaj hamshira bemorlarni kompleks kuzatadi va ularning sog‘lig‘ini yaxshilashga yordam beradi. Shu sababli patronaj hamshiralar faoliyatini rivojlantirish va qo‘llab-quvvatlash sog‘liqni saqlash tizimini takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi materiallari
2. Community Health Nursing. WHO, 2021
3. Case Management Guidelines. WHO, 2020
4. Public Health Nursing Textbook
5. Birlamchi tibbiy yordam bo‘yicha o‘quv qo‘llanmalar
6. Preventive medicine va nursing bo‘yicha ilmiy maqolalar